

ביקור בחברת פולווד FULLWOOD באנגליה

הפרות מלוכלכות, ובמקרה הצורך יש גם אפ" שרות להתזין עליהן מים. אבל הפרות שראיתי מפליאות בנקיון, והבנתי שברוב ימות השנה אין צורך בכל טיפול נוסף. פשוט נקיות! ללא הכנה, ללא עיסוי וללא חליבת הצליפים הראשונים — מרכיב העובד את המכונה, לוחץ על הדוושה וכל 8 העמדות נעות קדימה על המסילה ועוצרות בעמדה הבאה מול הכניסה. העובד פותח שוב את הדלת ונכנסת הפרה השנייה, וכן הלאה עד שפרה מס' 1 מגיעה שוב למקום הכניסה. החולב בודק את העטין מסיר ממנו את הגביעים, טובל את הפטמות בתמיסה של יוד, מוציא ומכניס אחרת במקומה. הכול נעשה בנחת ובנוחיות. למהלך תקין של החליבה חייבים לסמן היטב את הפרות שהחלבן המחליף יכירן גם הוא. רצוי להדגיש את חוסר ההכנה ואת הטבילה בתמיסת יוד. לדברי בעלי החווה היו רק 3 מק"רים של דלקת עטין במשך ששת החודשים האחרונים! לא ראיתי פרות הנחלבות ב-3 פטמות (דבר שכיח במשקים רבים בארץ) וזה מאמת את דבריהם. הם אינם נוהגים גם לשטוף במים את גביעי החליבה בין פרה לפרה, אם כי בבית החרושת טענו ששטיפה במים 15 שניות לכל הפחות רצויה ויעילה.

זמן שהייתן של הפרות במכון תלוי ביעילות העובד. בנוכחותי שהו הפרות במכון 5 דקות ו-40 שניות. כלומר, הספק החליבה היה כ-72 פרות בשעה, וזהו למעשה כפליים ויותר ממה שאנו מספיקים ב"שדרת הדג" שלנו.

בעדרו של מר סטוקס התנובה הממוצעת לפרה — 1,100 גלון בשתי חליבות (כ-5,000 ק"ג), והלחץ בעטין יכול להיות דומה לזה שיש לפרה הישראלית הנחלבת 3 פעמים בתנובה ממוצעת גבוהה יותר.

מחיר היחידה של קרוסלה טאנדם באנגליה כ-4,000 ליש"ט.

בפולווד מתכננים כעת סידור להסרה אוטומטית של הגביעים, המבוסס על זרימת חלב,

בביקורי באנגליה לאחרונה הצלחתי להתקשר עם החברה הנ"ל ולערוך ביקור בבית החרושת שלה. נתקבלתי ע"י מנהל החברה, מר פיטר הוליס באדיבות רבה, בהתאם למסורת הטובה של הכנסת אורחים אנגלית.

מטרת ביקורי היתה לראות את ה"קרוסלה", או הטאנדם המסתובב. בהגיע שעת החליבה הביאוני לחווה של מר Stokes, לא הרחק מבית החרושת. חווה זו מסחרית ופרטית ובהתקנת ה"טאנדם המסתובב" — התכוון האיכר ל-2 דברים:

1. אפשרות לחלוב את עדרו, 88 פרות, בזמן המירבי של שעה וחצי;

2. עבודת חליבה נוחה שלא ייצא סחוט אחריה. הבוקר חולב את עדרו יחיד, ומספיק לחלוב 70 פרות בשעה, כשהוא עובד בצורה חופשית ללא ריצה מיותרת וללא מתח. הנכון הוא, ש-הפרות נכנסות למכון ברצון, כדי לקבל את מנת התערובת היחידה שמקבלים בשעות החליבה, ותמריץ זה חוסך לו השימוש בכלב חשמלי, או סידור אוטומטי אחר לזירוז הפרות לכניסה. ב-פולווד מאמינים שכל עזרה אוטומטית נוספת חשובה, כגון — רחיצת עטינים אוטומטית, אבל במשק זה הפרות נקיות להפליא.

ברצוני לציין את תנאי הסביב, המאפשרים ל-עובד אחד לחלוב בניחותא 70 פרות בשעה.

החולב עומד בבור עגול, שקוטרו כ-8 מטר ומסביבו על במה מורמת 8 עמדות של הטאנדם העגול. בעזרת ידית במקום עומדו פותח החולב דלת ונכנסת פרה מס' 1. הוא מזהה אותה, מוציא מארגז שלידו תווית עם מספרה של הפרה, או שמה, ומכניסה לקופסה אלקטרונית, שמפעילה את מנגנון המזוזה, ממנו נשפכת המנה הדרושה לתוך האיבוס של עמדת הפרה. לשיטה זו דרוש אומנם מיכל תערובת ומנגנון אלקטרוני, אבל הוא מזויל את העבודה.

עם כניסת הפרה מנגבים את פטמות העטין במטליות נייר. למעשה עושים זאת רק כאשר

אבל בה מקום ל-12 פרות במקום 8 של פולוד. בשדרה זו מדובר על הספק של 90 פרות בשעה לחולב, ואני מצטט את דעתו של Mr. Peter Cloun מ-NIRD, שהשדרה המסתובבת בסופו של דבר תתפוש את מקומה של השדרה הקונבנציונלית וגם של הטאגד המסתובב.

כאשר מדובר בעדרים שיש בהם יותר מ-200 חולבות ובהם קבוצות חליבה אחדות, נחוץ מכון לשני עובדים, שאחד מהם גם חולב וגם מביא את הפרות. לעדרים אלה דרושות יחידות גדולות יותר, שקוטן כ-17 מ' והספקן כ-140 ועד 170—180 פרות בשעה. המיגבלות הן במקום ובמחיר.

יצחק גולקר, משק בית העמק

ובודקים אותו אצל סטוקס. יש בבריטניה כמה מכונות להסרת הגביעים, הפועלים במנגנון זמן.

סיכום

נראה, שיש יתרונות רבים למכון חליבה בשיטת טאגד מסתובב בעדר עד 160 פרות. ה-חליבה — נוחה, פשוטה ומסודרת, והיא מצליחה על כך העידו גם שני מכונים שביקרת. ההשקעה אומנם גדולה — 4,000 ליש"ט, אבל כדאית מול עבודה שכירה שהיא יקרה מאוד.

ב-Dairy Farmer של יולי 1971 התפרסם מאמר ארוך על שדרת דג מסתובבת — מתוצרת Gascoigne, גם היא בקוטר כולל של 8 מ' בערך.

שירות וביטוח מכונות חליבה

פירוט ההוצאות (לאחר התקנת הציוד):

טיפול: שני ביקורים בשנה, 85×2 ל"י	170 ל"י
ביטוח: מערכת וואקום	144 ל"י
מפעמים לכל יחידה	24 ל"י
צנרת חלב לכל יח' מנירוסטה	14.5 ל"י
צנרת חלב מפירקס	16.5 ל"י
מערכת שחרור אלקטרונית	500 ל"י
ברז סופי	30 ל"י
סה"כ	899 ל"י

עודד גוזמן השלים וציין, שמספקים לכל ה-משקים ציוד רורבי ומחפשים דרך לפצות את המשקים המסודרים השומרים על הציוד. לאחר דברי חי ועודד התקיים דיון כללי.

מנחם חם (שדה אליהו) — הובטח לנו בזמנו 10% הנחה על חלקי הגומי. אנו רוצים לצאת מהשירות, בעיקר, בגלל הביטוח, כי אין תקלות במשקנו. מוכן אף לשלם יותר, ובלבד שהמפע-מים לא יגדלו למשק אחר. יש לחפש מסגרת חדשה לשירות. הביקור חייב להיות רק לשם ביקורת.

הועדה האזורית בית-שאן, גלבוע זימנה את רכזי הרפת והאחראים לציוד החליבה במשקים לדיון בנושא: השירות והביטוח למכונות חליבה. בדיון השתתפו נציגי התאחדות מגדלי בקר ו-סוכנות גוזמן.

מטרת הפגישה היתה לקבל מידע ולקיים דיון בלתי אמצעי לבירור הבעיות הארגוניות, מק-צועיות וכספיות המתעוררות סביב הביטוח. ה-פגישה התקיימה בלשכת ההדרכה בית-שאן.

חי הברון, נציג התאחדות מגדלי בקר פתח בהסבר מטרות השירות והביטוח:

1. טיפולים תקופתיים בזמנים קבועים מראש,
2. החלפת חלקי הגומי במרווחי זמן מומלצים,
3. ביטוח לחלקי המכונה השונים.

בהמשך דבריו הוא מסר על מחירי השירות והביטוח שנקבעו, תוך פיקוח ציבורי וארגוני-כלכלי של ההתאחדות והתנועות ההתיישבותיות, וכן על פרטי הטיפול והביטוח. כוח האדם המבצע את השירות מצומצם כעת, והוא יגדל רק עם הגדלת מספר המשקים שיצטרפו לשירות.